

עאירי'ם לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 23 ♦ שלה

דברי חכמים

ובערת הרע מקרבך וכל ישראל
ישמעו ויראו

הגמרא בסנהדרין אומרת "קשוט
עצמך תחילה ואחר כך קשוט
אחרים", קודם כל עליך לתקן
בעצמך את הדרוש תיקון, ורק
לאחר מכן תוכל לחנך ולבקר
אחרים

זהו שאומר כאן הפסוק מיד לאחר
העונש של בן סורר ומורה: "ובערת
הרע מקרבך", רק לאחר שתשכיל
ותצליח לבער את הרע ולתקן את
עצמך תחילה, רק אז, "כל ישראל
ישמעו ויראו", בוודאי ישמעו
דבריך, ויתקבלו על ליבם, אך לפני
שעשית זאת, אל תנסה לחנך
אחרים כי הדברים לא יוכלו
להתקבל על ליבם

ילקוט האורים

חכמתכם ובינתכם

אל מרן הגראי"ל שטיינמן זי"ע
הגיע יהודי חסידי ושאל אם
להחליף משרה של מגיד שיעור
בישיבה קטנה למגיד שיעור
בישיבה גדולה. בין השיקולים הוא
מנה את ענין הכבוד להיות ר"מ
בישי"ג. רבינו ענה לו מה שענה
ואח"כ קם וליווהו עד הדלת

שאלוהו בני הבית, על מה ולמה
כיבד את היהודי בכבוד כה גדול?
אמר במתק לשונו: כל יום עומדים
פה אנשים ומסבירים כל מיני
הסברים, ובאמת הם מתכוונים
לכבוד. סוף סוף בא יהודי ואמר
בדיוק את מה שהוא חושב בלי
רמאות, ועל כן ראוי לכבוד!

הגות שאבעס'

שְׁלַח לְךָ אֲנִשִּׁים וְיָתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן

הקב"ה אמר ויתורו את ארץ כנען. ובמרגלים כתיב וירגלו אותה (כלי יקר)

במטוס המגיע מניו יורק, מגיע אדם שכוּבַע מצחייה לראשו ומצלמה גדולה תלויה על גופו, הוא עובר את
בדיקות הביטחון הקפדניות ונכנס לטייל בארץ, לאחר מס' ימים חוזר האיש לנמל תעופה על מנת לשוב לניו
יורק מולדתו

אנשי הביטחון בשדה, בודקים את כליו ובין השאר גם את מצלמתו, ומחליטים לעצור אותו באשמת ריגול
כיצד ידעו אנשי הביטחון מעיון במצלמה שמדובר במרגל ולא בתייר תמים שהגיע לביקור בארץ הקודש?

אם בתמונות היו מופיעים נופי ארץ ישראל, מפלים והרים, אתרי טבע ומקומות מעניינים, היו אנשי הביטחון
מסיקים שמדובר בתייר תמים הבא לטייל ולהנות מנופיה של הארץ

אך כשפתחו הבודקים את מצלמתו של האיש הנ"ל, הם ראו תמונות של כבישים שכוחים וחשוכים אי שם,
של פרצות בגדר, של אתרים צבאיים וכו' והבינו מיד שמדובר במרגל

כי תייר מחפש לראות את היפה והטוב בארץ, אך מרגל מחפש לראות את החסרונות ונקודות התורפה של
הארץ

הקב"ה אמר שהמרגלים ילכו 'לתור' את הארץ, לראות את הטוב שבה, אך הם הלכו 'לרגל' אותה, לראות את
ערוות הארץ ואת נקודות התורפה

לכל אדם, בכל מצב, ישנה את האפשרות לראות אצל זולתו את החיובי והמאיר, או את השלילי והחסר
להיות תייר או להיות מרגל

ובאן נשאלת השאלה, הרי כל אדם הוא אדם טוב (בין כשהדבר נגלה לעין כל ובין כשהדבר מוסתר) ומדוע
שאדם יחפש את השלילי והרע שבזולתו ולא את הטוב והיפה?

בהמשך הפרשה, אומרת לנו התורה הקדושה "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם"- המרגלים היו קטנים
בעיני עצמם וגם בעיני אחרים (כפי שמבאר הגר"מ אזרחי שליט"א, שאדם ש'מתחגב', גם אחרים רואים
אותו כחגב) ולכן אם הם היו צריכים להתעסק בעצמם, הדבר היה מאד קשה עבורם, כי היו נאלצים להתמודד
עם הרגשת ה'חגבות' שלהם, אך ברגע שהם עוברים להסתכל מה רע בארץ, אזי הם כבר לא צריכים
להתעסק בעצמם, אלא אך ורק בזולתם [יודגש!! מדובר על דור דעה ואנשים שרחוקים מהשגותינו והבנתינו
הדלה והדברים מובאים כמשל בלבד]

אנחנו אומרים שלש פעמים ביום בסיום תפילת שמונה עשרה, 'אלוקי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה'-
מה הקשר בין לא לדבר לשון הרע, לאיסור לשקר? למה הם כרוכים יחד? חשבתי פעם [ע"ד דרש]- ידוע שמרן
הרב שטיינמן זי"ע היה אומר לכל נער בר מצווה שהיה שואל מה לקבל על עצמו, לקבל לא לשקר, ופעם אמר,
שחושבים שזה דבר קל, אך לא יודעים עד כמה זה קשה

וכנראה, עומק כוונתו של הרב שטיינמן הייתה, לא רק לא לשקר המוכר והידוע, אלא גם הרובד העמוק הרבה
יותר, של לא לשקר את עצמך, להסכים לעמוד מול עצמך ולומר לעצמך את האמת, לא למכור לעצמך כל מיני
אידיאלוגיות שאתה לא באמת מאמין להם, כל מיני תאוריות שאין ביניהם ובין האמת דבר, וכל מיני דפוסים
התנהגות (צניעות, ביקרותי, מדוכא וכו') שהם ממש ממש לא אתה

אך יש דרך עקומה ונוראה, לברוח מכל העמידה מול האמת והעימות מול הקשיים שלי, והיא להיות עסוק כל
הזמן, בחוסרים ובכישלונות של הזולת, רצון לתקן כל מיני פרצות וכו', ואז אינני פוגש בכלל את עצמי ואין לי
צורך לעמוד מול האני האמיתי ולא לשקר אותו (כמובן שאין הדברים אמורים כלפי דברים ואירועים שמצריכים
ע"פ דעת תורה להילחם ברע כפנחס בשעתו...)

'ושפתי מדבר מרמה'- שלא אשקר את עצמי

אבל חייבים להקדים לכך 'נצור לשוני מרע'- שלא אהיה עסוק באחרים וכלל לא אפגוש את עצמי

כי רק כשאני מפסיק להיות עסוק באחרים ומתרכז בעצמי, אני יכול להתחיל עם העבודה של לא לשקר את
עצמי

אז נכון, לפעמים נראה שפשוט כף לדבר לשה"ר, לנייעס על הא ועל דא, ללול באנשים ובדברים מסוימים,
או שנראה לאדם מאד תורני ונדרש להילחם נגד אדם/ חוג/ מוסד מסוים, אבל יתכן מאד שמה שעומד מאחורי
כל זה, הוא הקושי שלי להיפגש פנים מול פנים, עם אדם שמעולם לא פגשתי, והאדם הזה הוא אני - - -

יזכנו ד' לתקן את עצמנו וממילא יתוקן בס"ד עולם במלכות ש-ד-י

מעשה שהיה

המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א סיפר אודות רבו משגיח ישיבת 'קול תורה' רבי גדליה אייזמן זצ"ל:

"היתה תקופה שרבי גדליה אמר בפני התלמידים סדרת 'ועדים' בענייני מותרות והתרחקות מחיי העולם הזה, שכלשון הספר 'מסילת ישרים' הם אלו 'הדברים הרבים המרחיקים את האדם ממנו יתברך ומן הטוב האמיתי'. והנה שמנו לב, כי בדבריו הוא מדגיש חזור והדגש שהמושג 'לוקסוס' ו'מותרות' אינו דבר קבוע אלא משתנה לפי התקופה, הזמן, סגנון האנשים והנסיבות המיוחדות של כל מקרה. כך שישנם מקרים שבעבר נחשבו למותרות, והיום הם שווים לכל נפש ואין מניעה להשתמש בהם. כך שיש לבחון כל דבר לפי עניינו. והדבר היה לפלא בעינינו מדוע הוא מדגיש זאת שוב ושוב, ורק לאחר תקופה נודע לנו פשר הדבר".

דבריו אלה של רבי גדליה נבעו מתוכנית לקניית מקרר חשמלי בביתו שהעסיקה באותה העת את בני ביתו. לבחורים נודע הדבר מאמו של אחד מהם, שידידה קרובה היתה לרבנית ע"ה, וממנה שמעה את הסיפור בקצרה. אך בנו של רבי גדליה, רבי יוסף, מגולל את סיפור המעשה מתחילתו בהרחבה:

התקופה שבה התרחש הסיפור היה בראשית ימות המדינה, בשנת תשי"א-תשי"ב לערך. אז כמעט לא היו מקררים חשמליים בארץ. כדי לשמר את המאכלים הרגישים היו מאכסנים אותם בארגז עץ שבתאו העליון היו מניחים בלוקים של קרח, וצינור ניקוז היה מנקז את המים שהפשירו לתוך קערה בתחתיתו. את הקרח היו קונים מ'בעלי עגלה' עם חמורים שסובבו ברחובות ועל כך היתה פרנסתם. כך השתמר האוכל בבתיים כיום-יומיים.

השגת הקרח כרוכה היתה באי נעימות ובטרחה מרובה; עמידה בתור לקנייתו בחברת כל מיני טיפוסים מהרחוב, הטענתו על עגלת ילדים, מכיוון שלא ניתן היה לשאתו בצורה אחרת, סחיבתו עד לבית וריקון הקערה שבארגז באופן תדיר. הכביד מאד, נוסף על כך גם הצורך לקנות כל העת מזון טרי כי הוא היה משתמר בארגז רק לזמן קצר.

הרבנית, כגננת מצליחה, היתה המפרנסת הראשית בבית. עקב עבודתה היא נאלצה לעזוב את הבית מוקדם בבוקר, וטרחה זו של הטיפול בקרח בנוסף לעול הילדים וסידור הבית מידי בוקר, הקשו עליה מאד. בצר לה היא בקשה לקנות מקרר חשמלי, פרימיטיבי אמנם, אך כזה שהיה פוטר אותה מעיסוק בקרח. כאמור, באותן שנים מקרר חשמלי היה דבר נדיר, והוא היה מצוי בבתי עשירים ושועי-ארץ בלבד. אי לכך, התנגד רבי גדליה נמרצות לקניה, וטען את הטענה שכבר הובאה בשמו – שלא יתכן שמחד גיסא הוא מחנך תלמידים לתורה ולהתרחקות מתפנוקי העולם, ובה בשעה הוא מכניס לביתו מכשיר מותרות שכזה. "האוכל לעשות שקר בנפשי תוך כדי דיבור?"... – שאל רטורית. אך כדי להקל על הקושי האמיתי שהיה לרבנית מידי בוקר הוא הציע ליטול על עצמו בכל יום את הטיפול בקרח. כדרכם של בעלי המוסר שאינם מטילים את עול ה'חומרות' שלהם על אחרים.

נכונותו זו של רבי גדליה לא רק שלא הקלה על הרבנית אלא אף הכבידה עליה, היא התחלחה למחשבה שבעלה המשגיח יעמוד בתור ברחובה של עיר, יקנה את הקרח, יסחוב אותו בעגלת התינוק ברחוב לעיני כל ולאחר מכן יצטרך לטפל בו בבית. משכך, היא ביקשה מידידו הטוב של רבי גדליה, הרב הגאון רבי שלמה הופמן זצ"ל שיסביר לו את כל צדדי הקושי בהשגת הקרח, בין אם העול יוטל עליה ובין אם הוא יוטל עליו. רבי גדליה השיב לו נמרצות שאכן הוא בהחלט מסכים להתחשב בכל הקשיים המרובים שמסביב והוא מסכים לקנות מקרר. אלא שברגע שהמקרר יכנס הביתה הוא 'ישים את המפתחות' של משרתו כמשגיח 'על השולחן' – כלשונו ויתפטר מהישיבה באופן מיידי. כך, נכון לאותה העת, ירדה קניית המקרר מן הפרק.

אך כעבור שנים ספורות, בסביבת השנים תשט"ו – תשט"ז, נאות רבי גדליה לבקשת הרבנית לקנות את המקרר. היא שכנעה אותו שבשנים שחלפו מבקשתה הקודמת חל שנוי במצב ועתה מצוי המקרר בבתיים רבים יותר, ושוב איננו 'לוקסוס' ונחלת יחידי סגולה בלבד. גם רבי שלמה הופמן הצטרף לטענותיה של הרבנית והדגיש אותם באוזני רבי גדליה. מכח הטיעון הזה, ובהתחשב בקושי הגדול שבבית, התפשר רבי גדליה והתרצה להכניס את המקרר לביתו, על אף הזמן הקצר יחסית שחלף מסירובו הנמרץ הקודם.

בכך פעל רבי גדליה למעשה על פי ההדגשה שהוא חזר עליה שוב ושוב באוזני התלמידים. הוא המחיש כאן את העיקרון שהשיפוט בשאלות רוחניות לא יהיה מקובע ונוקשה, אלא יבחן כל דבר תמיד לגופו של עניין בהתאם לשינוי הנסיבות. אלה היו התובנות שעסק בהן רבי גדליה באותה עת, ואשר באו לידי ביטוי שוב ושוב ב'ועדים' שנאמרו אז

תפילה

מי כמוך בעל גבורות

ביארנו שגבורה היא שליטה. בעולמנו יש כל מיני כוחות, שקבלו כח מהבורא לשלוט, כגון ממשלה, שוטרים, ושאר מרעין בישין ואפילו מחלות, שהם בעצם כח טבעי שפועל בגופו של האדם.

ועל זה אנו זועקים, הרי אתה בעל גבורות, אתה הבעלים על כל הגבורות שקיימים, אם כן אנא ה' הראה את בעלותך, ושלוט על כל הגיבורים שמצירים לנו.

ואפשר לכוון בברכה זו לבטל כל כח השולט עליו. כסגולת ה"נפש החיים" הידועה, שבשעת צרה יש להתחזק מאוד באמונת אין עוד מלבדו לבטל כל הדינים והכוחות. שזהו ענין הגבורות, שכל צרה שיש לאדם נובעת מאיזו גבורה, למשל – מחלה היא גבורה, שמתגברת על האדם, והקב"ה הוא בעל גבורות. וברצונו יבטל את הגבורה המציקה לנו

מתוך הספר הנפלא טעם בתפילה

שונה הלכות

במשפחה כהנים נולד בן, ובאותו יום נולד גם לביתם וחתנם הישראלי בן, והברית לשני התינוקות נקבעה באותו היום באותו אולם, כשלקראת הברית התעוררה השאלה, האם יש להקדים את הברית של הכהן לחברתה?

האם בכה"ג יש דין קדימות לכהן, ואת"ל שיש קדימות, האם גם במידה והאב הכהן אינו נמצא בברית עלינו להקדים את ברית הכהן מצד הרך הנימול שגם הוא כהן, או שבכהן קטן אין דין להקדימו לישראל?

[יעוין במג"א (רפב ס"ק ז) כתב: "דמצות עשה דוקדשתו לא נאמר על כהן קטן, דהא כתיב "כי את לחם אלקיך הוא מקריב" וקטן לאו בר עבודה הוא".

אמנם כבר הקשה עליו רעק"א שם מדברי הספרא שהובא בספר החינוך, שיש חיוב 'וקדשתו' גם על כהן בעל מום, ואע"פ שאינו בכלל "כי את לחם אלקיך הוא מקריב". וכן תמה המנחת חינוך על המג"א].